

Først når livet er barberet ned til det grundlæggende, finder vi det ægte fællesskab med hinanden

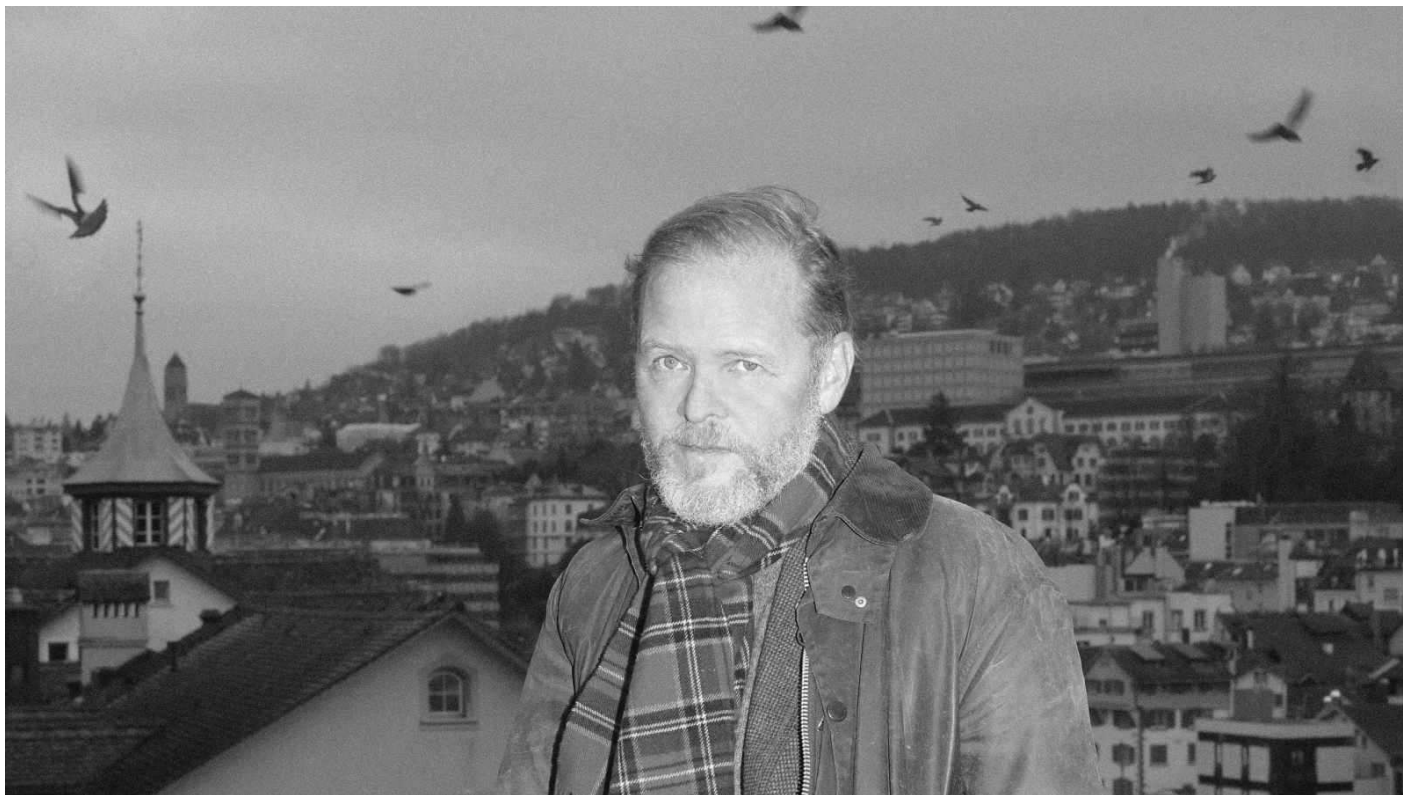

Foto: Amelie Kahn-Ackermann.

FLEMMING KLOSTER POULSEN

22.03.2026

BØGER // ANMELDELSE – Hvad skal det betyde og hvor er vi henne? Er det symboltale, er det liv-efter-døden eller datacentrets hukommelse, vi er inde i? Men hvis man kan lide den slags kis-pus med drøm, digital erindringsgods og den virkelige virkelighed, ja, så er Christian Krachts roman *Air* lige sagen.

Christian Kracht: *Air*

Gads Forlag,

oversat af Madame Nielsen

Antal sider: 192 Udkommer 20. marts

Individualistisk frihed eller forpligtende fællesskab? Det er yderpunkterne i denne mærkelige, sært fascinerende roman af schweiziske forfatter Christian Kracht. Den rammer lige ned i den vestlige verdens dilemma: hvordan får vi individuel frihed og selvudfoldelse til at hænge sammen med ansvar og pligt overfor andre?

Og svaret synes at være, at først når livet er barberet ned til det grundlæggende, nemlig spørgsmålet om overlevelse, finder vi det autentiske, ægte fællesskab med hinanden.

Det er således store væsentlige spørgsmål, Christian Kracht har fat i, men desværre virker romanens anliggende noget uforløst. Christian Kracht har virkelig greb om sproget og en meget veludviklet fantasi og i romanens første halvdel er jeg helt med, men i sidste halvdel løber det løbsk og som læser får man ikke tilstrækkelig med holdepunkter til, at man kan følge med. Det er som om forfatteren ikke selv ved, hvor han vil hen, og det er vel også derfor, at slutningen er skuffende.

Christian Kracht (f. 1966) er en af de store stemmer i tysksproget litteratur, han er schweizisk forfatter og journalist, og er især kendt for at lege med fakta og fiktion og skrive meget kritisk om det moderne samfund, senest i romanen *Eurotrash*, som blev meget positivt anmeldt i hele Europa

Romanens to spor

Hans nye roman *Air* har to spor, som veksler med hinanden. Det ene: Paul, schweizisk indretningsarkitekt, bor ensomt og isoleret med sin kat i havnebyen Stromness på Orkneyøerne. Han har tidligere arbejdet og boet flere steder i Europa, men er flyttet til Orkneyøerne, fordi han længes efter natur, stilhed, det elementære – langt væk fra den moderne verdens plastik og overfladiske forbrug.

Pauls speciale er at finde den perfekte hvide overfladefarve til rummene i huse og lejligheder. I sine kunders øjne var han blevet “en troldmand, der hjalp dem til at overlister deres livs entropiske, frygteligt deprimerede tilstand,” netop den tilstand han også selv er på flugt fra. Han hylder minimalisme, bæredygtighed, genbrug og for tiden en “blid, let forskruet, antikapitalistisk metafysik.”

“Christian Kracht skriver både originalt og fascinerende, særligt i kritikken af det moderne samfunds overfladiskhed

Han rejser nu til Stavanger i Norge, for at male Green Mountain Data Centre, som er en slags menneskehedens kollektive hukommelse. Centret rummer f.eks. alle vores mobiltelefoners milliarder af billeder og trillioner af teksbeskeder og mails, en så ufattelig stor mængde af historier, at de tilsammen danner deres helt eget univers. Paul skal male alt hvidt, der skal ske en omfattende “oprydning af den kollektive erindrings alverdens harddisk.”

Men da han står inde i datacentret, sker en kosmisk hændelse. Noget trækker sig sammen i solens overflade og udløser en solstorm, og det bliver mørkt overalt. Det varer kun få minutter, så ligner alting igen sig selv, bortset fra at Paul er forsvundet. Næsten 80 mennesker gennem søger datacentret, men finder ham ikke.

I romanens andet spor, som foregår efter solstormen, er Paul forsvundet ind i et efterliv, der kunne være datacentretss kollektive erindring. Sammen med kvinden Ildr er han på flugt i en mærkelig middelalderlig verden, en ødelagt og forladt natur med skov og floder, men uden nogen form for moderne bekvemmeligheder. Der er udbrudt pest og de bliver jaget af soldater. Kvinden Ildr skyder med bue og pil, har ingen sko, de lever af urter, mens de veksler mellem eufori og håbløshed.

Paul har stumper af ting og viden fra moderniteten med sig: han ved at vand skal koges for at være rent, han ved, hvad der bærer en flyvemaskine oppe, han har en pistol, fremstillet på en 3D-maskine. Sådan er der elementer fra den moderne verden, som dukker op i en denne efter-døden-verden.

Den kollektive erindrings harddisk

Christian Kracht skriver både originalt og fascinerende, særligt i kritikken af det moderne samfunds overfladiskhed. Men der, hvor han fantasierer sig ind i den digitale kollektive hukommelse, synes jeg ofte det bliver vanskeligt at følge med. Flere gange måtte jeg sætte spørgsmålstejn i margin.

Ikke desto mindre er det spændende stof, han har fat i: Hvad nu hvis bevidstheden fortsætter med at eksistere efter kroppens opløsning? Hvordan kan vi vide om en enhed i en dataserver har et selv eller ej? Hvad nu hvis det er muligt at leve videre efter døden inde i vores kollektive digitale erindring?

“ Hvis der er noget vores individualiserede samfund har brug for i dag, er det at blive mindet om de forpligtende fællesskaber mellem mennesker og natur

Kracht blander fantasi, science-fiction, surrealisme. Ting og væsner eksisterer og eksisterer ikke, begge ting er sandt samtidigt. Gennem drøm og fantasi træder han ind i andre verdener og ser sandheder, som ellers er skjulte. En leg med virkeligheden og indre tilstande.

Jeg er helt med på projektet at leve sig ind i vores kollektive erindrings harddisk. Men indimellem bliver det for mystisk og over tænkt. Det er som om, Christian Kracht har

fået en virkelig god roman ide, men så alligevel ikke helt ved, hvordan han skal køre den i hus.

Forpligtende fællesskaber

Det der fungerer bedst i romanen er bl.a. der, hvor Paul og kvinden er på flugt fra pest og soldater. Der, hvor tilværelsen er barberet ned til et spørgsmål om overlevelse, opdager han alternativet til sin tidligere individualisme, nemlig fællesskab og forpligtethed: "Ildr og dyret var fuldkommen afhængige af ham, det var hans hellige pligt at tage sig af dem, de havde ingen andre." Al den autencitet, han tidligere havde søgt i sit tidligere liv, den finder han her, og han oplever en stor taknemmelighed.

Samme tanke kommer igen senere, da Pauls arbejdsgiver Cohen, som nu også er død og gået ind i denne efterlivs-verden, finder Pauls gamle båd fra Stromness. Der møder han en mand, som uselvisk giver ham sine snebriller – og Cohen forstår, at han i dette øde "havde mødt et menneske, som ikke ejede noget og havde delt alt med ham, og som han nu ville tage med sig i sin robåd." Han havde fået sig en ny ven og det bliver en fortælling om håb i en nedbrudt verden.

Det vil jeg gerne kvittere for. Hvis der er noget vores individualiserede samfund har brug for i dag, er det at blive mindet om de forpligtende fællesskaber mellem mennesker og natur. Medmennesket kalder på mig, vi hører sammen. Vi er, som det hedder i romanen, afhængige af hinanden for at kunne overleve, og værdier som gæstfrihed, taknemmelighed og hjælpsomhed går aldrig af mode. Disse værdier ligger som lysende punkter, juveler, midt i denne romans ødelagte og truede verden.

Som nævnt er bogens tema væsentligt og stort tænkt, men udførelsen er mere særpræget end medrivende. Undervejs blev jeg for ofte mystificeret: hvad skal det betyde og hvor er vi henne? Er det symboltale, er det liv-efter-døden eller datacentrets hukommelse, vi er inde i? Men hvis man kan lide den slags kis-pus med drøm, digital erindringsgoods og den virkelige virkelighed, ja, så er bogen lige sagen.

Air

Christian Kracht

Flemming Kloster Poulsen

FLEMMING KLOSTER POULSEN

Flemming Kloster Poulsen er cand. teol., forfatter og tidligere præst ved Den danske Kirke i London. Før dette var han sognepræst ved Sankt Mortens Kirke i Randers. Gennem mange år har han optrådt som fortæller og foredragsholder, og han har skrevet en række bøger om litteratur, bibelhistorie og...

POV Overblik